

מבחינה איסטרטגית הסתיים מיבצע צליחת התעלה של צה"ל במ ילחמת יוסי הכיפורים בכישלון * צה"ל יכול היה להשיג הכרעה טוטאלית

הניצחון שהחמיץ בר-לב

לכל המהלך של הכנת הצליחה, ביצועה וניצולה, הוא "מיצעע אבירי-לב" — כמאמקן (מישנה) איסטרטגי; ומי מילא נמצא משה בכך גם את מנהלי-המיבצע בדרג הזה, והם: רא"ל (מיל.) חיים בר-לב, "מפקד חזית הדרום", בראש-ובראשונה; אלוף שמואל גונן, "מפקד פיקוד הדרום" (מתחת לבר-לב, אבל עדיין מפקד ישיר של מפקדי האוגדות); ורא"ל דוד אלעזר ז"ל, הרמטכ"ל דאז, אשר שני הקודמים פעלו בניבוי והוא-עצמו, בכמה הזדמנויות, התערב ישירות בניהול המיבצע בדרג המערכתית. שלושת אלה, ובסדר זה היו, לצורכי "אבירי-לב", את "הפיקוד הגבוה", העל-טקטי.

„אבירי-לב” היה כישלון

מכחינה איסטרטגית, נסתיים מיבצע „אבירי-לב” ככישלון ברור: היתרונות הטקטיים והמערכתיים אשר השיג, ניכרים ונאים ככל שהיו כשלעצמם ובמקומם, לא היה במ די להטות את כפות-המאזניים האיסטרטגיות לטובתנו, ואף לא להשיבן לאיזון הקודם. המצב הצבאי אשר נתהווה עד לסיום המלחמה בישר רק כרסום בהישגים המצריים של שלב הפתיחה, אך לא ביטלם; לרושמן של ההצלחות המצריות בסיני לא נמחק ואפילו לא הועם במידה מספקת. כך, על פי תחושת שלושת הצדדים הנוגעים — ישראל, מצרים והמעצמות המערבות — וכן בהתאם לקריטריונים שרווחו וקבעו בעניין, גילם מצביה-הסיום של המלחמה, מבחינה איסטרטגית-צבאית ובוודאי איסטרטגית-מדינית, „ניצחון” מצרי ו„כישלון” ישראלי.

לכן, הגם שהמו"מ נערך בקי"מ 101 שבין סואץ לקהיר, בכלי-זאת המצרים הם שהתנהגו ונחשבו — למעשה, גם על-ידינו — כצד המנצח. מעמדנו אימנם לא היה כשל ה„מנוצח”, אבל ודאי שישבנו בצד „המפסיד” של השולחן.

האחריות הישירה וגם האשם בכך שזה היה מצביה-הסיום של המלחמה מוטלים, קודם-כך, ובעיקר, על „הפיקוד הגבוה”, שהוזכר. במקום,

רביאלוף חיים בר-לב

אך גם לאור „הנסיבות המקילות”, של מסורת הנאומים החגיגיים, יקשה להבין למה, ועל סמך מה, ראה הרמטכ"ל לשבת את ניהול מיבצע-הצליחה — והכוונה, כמובן, איננה רק לעצם האקט הטכני של חציית התעלה, אלא

ל"מי היה" ודומיהם משמשים הזדמנויות נאותות וגם לגיטימיות לספר בשבת החיל החוגג ואנשיו. אבל לעיתים תכופות מדי נוטים להגזים בשבחים ולספור בלא בדיקה מספקת, „שיאי עולם”. באחרונה ערך חיל-ההנדסה עצרת-זיכרון, במלאות שלוש שנים לצליחת התעלה על-ידי צה"ל, ביום-הכיפורים. שם דיבר הרמטכ"ל, רביאלוף מרדכי גור, ואמר כי „מעטים מאד הקרבות בהיסטוריה אשר זכו במעמד שבי זכה קרבי-הצליחה”, וכי „כל מדינות העולם וכל צבאות העולם, גם אלה אשר במלחמות גדולות צלחו נהרות ומיכשוליים — מעמידים את הצליחה ואת עבודת אנשי-ההנדסה, כאות וכמופת לא רק למחשבה איסטרטגית ממיקה ומרחיקת-לכת, אלא גם לכוסר-ביצוע שלא ייאמן”.

מאת

בנימין עמידרור

מצער לקרוא קביעות בלתי-מדויקות אלה. יש להניח — ונקוות — כי הרמטכ"ל לא נתיי כוון כרצינות למה שאמר, אלא רק הירשה לעצמו להרחיק מעט לכת, לטובת מוראז בחרי רינוי-שבמרום וקרובי הנופלים. שהרי, נקל לומר צוא כמה מאות קרבות אשר זכו ב„מעמד” בהיסטוריה הצבאית, שהוא רם יותר — ופרש „מעמד” ככל שתפרש — מזה של קרבי-הצליחה. בקטיגוריה הספציפית של „מיבצע-הצליחה” היה המיבצע שערכו המצרים, באותה חזית ממש ותישעה ימים קודם לצליחת צה"ל — חשוב, גדול, מודרני, מוצלח והרה-תוצאות, יותר — הרבה יותר — מן המיבצע הצה"לי (והעובדה, שלעומת האיתור הצה"לי נדרשו למצרים כמה שנות הכנה וגם אחריות לא היו מסוגלים אלא לצלוח, להתקדם קילומטרים ספורים ולהיעצר, איננה רלוונטית לבהינת הצליחות לגופן. מקומה בהשוואה הכללית בין הצבאות).

